

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

В И С Н О В О К

до проекту Закону України «Про електронні комунікації»
(реєстр. № 3014 від 05.02.2020 р.)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації повернувся до розгляду та розглянув на своєму засіданні 15 червня 2020 року (протокол № 22) проект Закону України «Про електронні комунікації» реєстр. № 3014 поданий 05.02.2020 народними депутатами України Федієнком О.П., Крячко М.В., та іншими.

Метою законопроекту зазначено встановлення правової основи діяльності у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектру, а також встановлення повноваження держави щодо управління та регулювання діяльності у сфері електронних комунікацій, а також права, обов'язки та засади відповідальності фізичних і юридичних осіб, які беруть участь у даній діяльності або користуються електронними комунікаційними послугами.

У проекті Закону України «Про електронні комунікації» визначаються правові основи діяльності постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг та передбачається:

- запровадити повідомний принцип реєстрації суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність у сфері електронних комунікацій;
- установити виключний перелік вимог до учасників ринку;
- запровадити консультації з учасниками ринку з усіх питань, що зачіпають їх інтереси;

- установити процедуру подання документів до регуляторного органу в електронному вигляді;
- удосконалити контроль (нагляд) у сфері електронних комунікацій з метою його спрямування на попередження правопорушень та зниження потенційно можливого тиску на суб'єктів господарювання, зменшення кількості перевірок цих суб'єктів на їх території;
- визначити засади попереднього регулювання, а також перелік регуляторних зобов'язань, які можуть накладатись на постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг з істотною ринковою перевагою на ринку певних електронних комунікаційних послуг, та повноваження регуляторного органу щодо їх накладання;
- зробити акцент на доступ до інфраструктури та спільне використання інфраструктури, що суттєво знизить витрати на розгортання мереж;
- встановити універсальну послугу, яка забезпечує доступність, включаючи і цінову доступність, до Інтернету та голосового зв'язку;
- особливості припинення діяльності постачальників електронних комунікаційних послуг;
- відповідальність за порушення законодавства про електронні комунікації;
- уточнити, враховуючи законодавство ЄС, термінологію у сфері електронних комунікацій.

Міністерство цифрової трансформації України надіслало експертний висновок до законопроекту в якому зазначається, що законопроект підтримується Кабінетом Міністрів України, з урахуванням висловлених зауважень та пропозицій.

Крім того, Міністерство зазначає, що прийняття законопроекту сприятиме усуненню неефективних регуляторних бар'єрів на ринку послуг електронних комунікацій та встановлюватиме нову нормативно-правову базу, яка відповідатиме необхідності актуалізувати законодавство України у відповідній сфері та зобов'язанням України щодо імплементації актів права

ЄС відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованою Законом України від 16.09.2014 № 1678-VII, зокрема ряду директив ЄС, визначених доповненням XVII-3 Угоди.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку надала зауваження до законопроекту та повідомила, що не підтримує законопроект.

Комітет з питань антикорупційної політики надав зауваження до законопроекту стосовно необхідності закріпити правовий статус та організаційно-правові засади діяльності національного регулятора, зауваження щодо надання пріоритетного права Регулятора перед Антимонопольним комітетом щодо проведення аналізу ринку, а також невідповідності пропозиції щодо проведення тільки позапланових перевірок та аналізу поданої постачальниками та користувачами радіочастотного спектру регуляторної звітності нормам законодавства про державний нагляд.

Враховуючи отримані зауваження Комітет вважає за необхідне визначити окремі положення законопроекту, які необхідно доопрацювати до другого читання.

Так, значною мірою зауваження стосувалися того, що законопроектом недостатньо визначені статус, повноваження, порядок формування регуляторного органу – Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра.

Комітет, погоджуючись з наданими зауваженнями, пропонує виключити статті 7 та 8 законопроекту, якими пропонувалося визначити статус та повноваження регуляторного органу, і законодавчо врегулювати зазначені питання в окремому законопроекті, який розглядати у другому читанні спільно з цим законопроектом. Слід зазначити, що законопроект про національний регулятор у сферах електронних комунікацій та радіочастотного спектра вже готується робочою групою при Комітеті.

Щодо позиції Комітету з питань антикорупційної політики стосовно надання пріоритетного права Регулятора перед Антимонопольним комітетом щодо проведення аналізу ринку (абз. 2 част. 1 статті 85), то Комітет звертає увагу, що зазначені положення жодним чином не суперечать антимонопольному законодавству, адже національний регулятор проводить аналіз ринків які підпадають під процедури «ex-ante» регулювання, тоді як Антимонопольний комітет має змогу провести аналіз виключно за принципом «ex-post». Також слід підкреслити, що процедура проведення аналізу ринку телекомунікацій національним регулятором вже міститься в чинному законодавстві.

Крім того, згідно з Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (доповнення XVII-3 «Правила, що застосовуються до телекомунікаційних послуг») Україна взяла на себе зобов'язання, зокрема, щодо адаптації:

1) Директиви № 2002/19/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 07.03.2002 про доступ до, та з'єднання з, електронних комунікаційних мереж та відповідного оснащення (Директива Доступу) із змінами, внесеними Директивою № 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009 (далі – Директива № 2002/19/ЄС):

базуючись на аналізі ринку, проведеному відповідно до рамкової директиви, національний регулятор у секторі електронних комунікацій накладає на операторів, які виявлені як такі, що мають значний ринковий вплив (SMP) на відповідних ринках, належні регуляторні зобов'язання відносно:

- доступу до, та використання, окремих мережевих засобів;
- ціновий контроль оплати за доступ до мережі та з'єднання, включаючи зобов'язання щодо вартісної орієнтації;
- прозорість, відсутність дискримінації та розмежування бухгалтерського обліку;

2) Директиви № 2002/20/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 07.03.2002 про авторизацію електронних комунікаційних мереж та послуг (Директива Авторизації) із змінами, внесеними Директивою № 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009 (далі - Директива № 2002/20/ЄС):

запровадити процедуру надання загальної авторизації та обмежити необхідність видачі індивідуальних ліцензій окремими обґрунтованими випадками;

3) Директиви № 2002/21/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 07.03.2002 про єдину нормативно-правову базу для електронних комунікаційних мереж та послуг (Рамкова Директива) із змінами, внесеними Директивою № 2009/140/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 25.11.2009 (далі – Директива № 2002/21/ЄС):

- визначити відповідні ринки товарів та послуг у секторі електронних комунікацій, які підпадають під процедури ex-ante, та проаналізувати ці ринки з метою визначення, чи існують на них значний ринковий вплив (SMP);

- зміцнювати незалежність та адміністративну спроможність національного регуляторного органу в секторі електронних комунікацій;

- запровадити процедуру публічних консультацій для нових регуляторних заходів;

- створити ефективні механізми для оскарження рішень Національного регулятора в секторі електронних комунікацій.

В той же час, реалізація законопроекту передбачає збільшення витрат з державного бюджету, пов'язаних із здійсненням радіочастотного моніторингу. Зазначене пов'язано з виконанням державою власних зобов'язань перед користувачами радіочастотного ресурсу, які при сплаті рентної плати не мають витратити додаткові власні кошти на здійснення моніторингу для забезпечення свого права на користування радіочастотним ресурсом.

Можливість вивільнення коштів, які направляються операторами телекомунікацій на здійснення радіочастотного моніторингу надасть змогу зазначеним суб'єктам значно пришвидшити діяльність з розбудови телекомунікаційних мереж, що в свою чергу, збільшить податкові надходження від надання телекомунікаційних послуг.

При цьому, законопроектом реєстр. № 2321 про внесення змін до Податкового кодексу України передбачено удосконалення підходів до розрахунків рентної плати з користування радіочастотним спектром у відповідності до принципів закладених у Директиві ЄС 1972/2018. Розмір рентної плати, що сплачуються користувачами частот до державного бюджету повинен враховувати витрати, пов'язані із забезпеченням радіочастотного моніторингу, що забезпечуватиме відповідні надходження та досягнення збалансованості державного бюджету.

Також Комітет погоджується, що норми стосовно надання соціальних пільг, а саме цільової адресної соціальної допомоги для отримання універсальних послуг, не можуть бути предметом регулювання законодавства у сфері електронних комунікацій тому мають бути виключені, а питання надання таких пільг має бути врегульовано законодавством у сфері соціального забезпечення.

Крім того, слід уточнити повноваження Кабінету Міністрів України в частині забезпечення універсальної послуги, а також доповнити законопроект нормами щодо процедури контролю за використанням коштів компенсації постачальникам електронних комунікаційних послуг збитків, визначених відповідно до законодавства, понесених внаслідок зобов'язання з розгортання електронних комунікаційних мереж для надання універсальних послуг за рахунок коштів державного бюджету.

В той же час, Комітет вважає, що положення законопроекту, які викликають зауваження можливо доопрацювати до другого читання. Зазначене стосується також зауважень Головного науково-експертного управління Верховної Ради України, яке у своєму узагальнюючому висновку

вказало, що законопроект за результатами розгляду у першому читанні доцільно повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи для доопрацювання.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет ухвалив рекомендувати Верховній Раді України **прийняти за основу** проект Закону України «Про електронні комунікації», реєстр. № 3014 поданий 05.02.2020 народними депутатами України Федієнком О.П., Крячко М.В., та іншими з урахуванням зауважень, а саме:

- виключення статей 7 та 8 законопроекту, які визначають статус та повноваження регуляторного органу;
- виключення з тексту законопроекту норм щодо надання цільової адресної соціальної допомоги для отримання універсальних послуг;
- уточнення повноважень Кабінету Міністрів України в частині забезпечення універсальної послуги, а також доповнити законопроект нормами щодо процедури контролю за використанням коштів компенсації постачальникам електронних комунікаційних послуг збитків, визначених відповідно до законодавства, понесених внаслідок зобов'язання з розгортання електронних комунікаційних мереж для надання універсальних послуг за рахунок коштів державного бюджету.

Співдоповідачем від Комітету із даного питання на Пленарному засіданні Верховної Ради України визначено заступника Голови Комітету Федієнка О.П.

Голова Комітету

М. В. Крячко